

MESLEKİ AÇIKÖĞRETİM PROGRAMI VE KIZ MESLEK LİSESİ ÖĞRENCİLERİNİN BAŞARILARININ KARŞILAŞTIRILMASI *

Arş. Gör. Özden Özkahveci
Doç. Dr. Ayten Ulusoy
Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi
Eğitim Bilimleri Bölümü
oozden@gazi.edu.tr

Özet

Mesleki Açıköğretim Programı (MAP) uzaktan eğitim yoluyla geniş bir hedef kitleye eğitim hizmeti götürerek iş hayatına meslek elemanı yetiştirirken, Kız Meslek Liseleri (KML) de bu görevi örgün eğitim yoluyla yerine getirmektedir. Araştırmanın genel amacı, MAP ve KML öğrencilerinin başarılarını karşılaştırmak, uzaktan ve örgün eğitim yoluyla yetişen öğrencilerin başarıları arasında bir farkın olup olmadığını belirlemektir. Araştırma, 1999-2000 eğitim öğretim yılı ikinci yarısında Zübeyde Hanım KML Giyim Bölümü ile aynı okulda MAP Giyim Bölümüne devam eden öğrencilerden oluşan çalışma kümesi ile yürütülmüştür. MAP'dan 25, KML'den 36 öğrenci araştırmanın çalışma kümesini oluşturmaktadır. Elde edilen veriler f, %, $\bar{X}$, S ve t-testi ile çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda öğrenciler bilgi düzeyleri bakımından karşılaştırıldığında, MAP birinci sınıf öğrencilerinin KML'deki öğrencilere göre giriş düzeylerinin daha yüksek olduğu, son testte bu farkı korudukları, ikinci ve üçüncü sınıflarda anlamlı bir farkın görülmediği belirlenmiştir. Öğrencilerin beceri düzeyleri karşılaştırıldığında MAP birinci ve üçüncü sınıfta bulunan öğrencilerin KML öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek puan aldıkları görülmüş, ikinci sınıflar arasında ise beceri düzeyleri bakımından aralarında anlamlı bir farkın bulunmadığı belirlenmiştir.

Anahtar sözcükler

Mesleki eğitim, mesleki açıköğretim programı, öğrenci başarısı.

* Tez özeti: Özkahveci, Ö. (2001). *Mesleki açıköğretim programı ve kız meslek lisesi öğrencilerinin akademik başarılarının karşılaştırılması. Yüksek lisans tezi. Danışman: Doç. Dr. Ayten Ulusoy. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.*

COMPARE THE SUCCESS OF VOCATIONAL OPEN TEACHING PROGRAM AND GIRL VOCATIONAL HIGH SCHOOL STUDENTS

Res. Ass. Özden Özkahveci
Assoc. Prof. Dr. Ayten Ulusoy
Gazi University Faculty of Vocational Education
Department of Educational Sciences

Abstract

While the Vocational Openteaching Program (VOP) has trained workers to work life by providing education to a broad target population by distance education, Girl Vocational High School (GVHS) has done this mission by formal education. The purpose of this study is to compare the success of VOP and GVHS students. The working group of this study, consisted of the students of clothing department in Zübeyde Hanım GVHS and the students of VOP which learned during 1999-2000 education semester second term. There were 25 students in VOP and 36 GVHS in working group. Data which were collected were analyzed by administering f , $\%$, $\bar{X}$, S and t -test. Results indicated that when the students' levels of knowledge were compared, it was seen that at the pre test the first class students in VOP were high scores than students in GVHS, but there was not meaningful difference among second and third class students. When the students' levels of skills were compared, it was seen that first and third class students in VOP were high scores in the significant level than students in GVHS, but there was not meaningful difference among second class students.

Keywords

Vocational education, vocational open teaching, program, student success.

GİRİŞ

Bilimsel ve teknolojik gelişmeler eğitim sisteminde yenileşme ihtiyacını gündeme getirmekte; yapı, içerik ve işlevler yönünden bu sistem yenileşmektedir. Öğrenci grubu; yaş, yetenek, deneyim, beklenti ve olanaklar yönünden farklı bir kitle oluşturmakta, eğitim süreçleri; yaşam boyu, bağımsız, açık, uzaktan eğitim ağırlıklı boyutlar kazanmakta, yeni öğretim modelleri gelişmektedir. Bireysel olgulara dönme, kurumlardan etkili yararlanma, teknoloji ile eğitimi bütünleştirme, birey ve toplum gereksinimlerine yönelme, büyük kitlelere ulaşma, bireysel ve kitlesel öğretimde bütünleşme çağdaş gelişmelerden biri olan uzaktan eğitim ile sağlanmaktadır (Alkan,1999). Bu konuda bugün birçok ülkede tüm kademeleri ve eğitim türlerini içeren çok değişik uygulamalar mevcuttur. Bunlar, mektuplaşma ve dışarıdan sınava girme gibi tek boyutla başlayıp zamanla geliştirilerek çok boyutlu teknolojik sistemler şekline dönüştürülmüştür. Açıköğretim Lisesinde yer alan Mesleki Açıköğretim Programı (MAP) da bu gelişmelerden biridir.

MAP, genel liselerde yürütülen açıköğretim lisesi uygulamalarını meslek liselerine de taşıyarak uzaktan eğitim yoluyla geniş bir hedef kitleye eğitim hizmeti götürüp iş hayatına meslek elemanı yetiştirmeyi sağlamaktadır. Ulusal düzeyde düşük eğitim düzeyine sahip olan, çalışan işgücünün (DPT, 1995) eğitim düzeyinin yükseltilmesinde ve nitelikli işgücünün yetiştirilmesinde bu programın katkısının olacağı vurgulanmaktadır (TÜBİTAK, 1997). Planlı, tutarlı ve yeterli bir MAP yaklaşımının eğitime önemli katkılar sağlayabileceği kabul edilmektedir (Karaağaçlı,1998). MAP'ın işleyiş esaslarına göre, milli eğitim müdürlükleri tarafından il ve ilçelerde belirlenen okullarda genel bilgi dersleri uzaktan eğitim yöntemi ile, uygulamalı meslek dersleri ise yüz yüze öğretim yöntemiyle verilmektedir.

İş hayatına meslek elemanı yetiştirme görevi örgün eğitim sistemindeki meslek liseleri tarafından yerine getirilmektedir. Mesleki Eğitim Sisteminin önemli bir bölümünü oluşturan Kız Meslek Liseleri (KML) değişim ve gelişim süreci içinde 1995-1996 öğretim yılında uzaktan eğitim sisteminde MAP'ı uygulamaya başlamıştır.

Yapılan bu araştırma ile meslek eğitiminde uzaktan ve örgün eğitim yoluyla yetişen öğrencilerin başarıları arasında anlamlı bir farkın olup olmadığından yola çıkılarak MAP öğrencileri ve KML öğrencilerinin başarıları karşılaştırılmaya çalışılmıştır.

Amaç

Araştırmanın genel amacı, MAP ve KML öğrencilerinin başarılarını değerlendirerek karşılaştırmaktır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. MAP ve KML öğrencilerinin kişisel özellikleri nelerdir?
2. MAP ve KML öğrencilerin bilgi test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

3. MAP ve KML öğrencilerin bilgi son test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
4. MAP öğrencilerinin bilgi ön ve son test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
5. KML öğrencilerinin bilgi ön ve son test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
6. MAP ve KML öğrencilerin beceri puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Sınırlılıklar

Bu araştırmanın bulguları, 1999-2000 yılı, II. Yarıyılında MAP ve KML'ye devam eden öğrencilerin kişisel özelliklerini öğrenmek amacıyla uygulanan anket, bilgi testi, becerilerinin değerlendirilmesi amacıyla hazırlanan işlem ve ürün değerlendirme ölçeklerinden elde edilen verilerle sınırlıdır.

YÖNTEM

Bu çalışmada betimleme araştırma modeli kullanılmıştır.1999-2000 eğitim öğretim yılı ikinci yarıyılında MEB Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü'ne bağlı Ankara Zübeyde Hanım KML Giyim Bölümüne devam eden öğrenciler ile aynı okulda MAP Giyim Bölümüne devam eden öğrencilerden oluşan çalışma kümesi ile yürütülmüştür.

MAP giyim bölümünde bulunan 25 öğrencinin tümü (birinci sınıf 9, ikinci sınıf 5, üçüncü sınıf 11 kişi) çalışma kümesinde yer almıştır. KML giyim bölümüne devam eden öğrencilerden her sınıfın ilk şubesinin ilk grubunda yer alan toplam 36 öğrenci (birinci sınıf 12, ikinci sınıf 12, üçüncü sınıf 12 kişi) çalışma kümesine alınmıştır. Buna göre MAP 25, KML 36 olmak üzere toplam 61 öğrenci araştırmanın çalışma kümesini oluşturmuştur.

MAP ve KML öğrencilerinin başarılarını karşılaştırmak için giyim alanı ile ilgili bilgi düzeyini ölçen "Bilgi Testi", becerilerin düzeyini ölçmek için "Ürün ve İşlem Değerlendirme Ölçekleri" hazırlanarak uygulanmıştır. Ayrıca öğrencilerin kişisel özelliklerini belirlemek amacıyla bir anket geliştirilerek uygulanmıştır.

Bilgi testi hazırlanırken, MAP'da yüz yüze eğitim sürecinde KML eğitim-öğretim programı aynen uygulandığı için, KML programlarından döneme ait programlar (MEB,1990) belirlenerek, ders öğretmenlerinin hazırladığı yıllık planlar incelenmiştir. Öğretim programındaki amaçlar ve davranışları esas alınarak her davranışı ölçmek için o davranışla ilgili birden fazla soru hazırlanmıştır. Sınıf düzeyleri dikkate alınarak birinci sınıflar için 85, ikinci sınıflar için 115, üçüncü sınıflar için 130 soru oluşturulmuştur. Testte yer alan sorular amaçları örnekleyiciliği, soru yazma tekniği, soru kökü ile seçeneklerin tutarlılığı, ifade edilimleri ve öğrenci düzeyine uygunlukları bakımından bir uzman grubunca incelenmiştir. Testte yer alan sorular çoktan

seçmeli ve dört seçenekli olarak hazırlanmıştır. Testin başında, sorulardan önce öğrenciler için gerekli açıklamalar yer almaktadır. Hazırlanan testin geçerlilik ve güvenilirliğini belirlemek için, çalışma kümesinde yer alan öğrencilere yakın özellikteki 50 kişilik bir öğrenci grubuna uygulanarak, ön denemesi yapılmıştır. Elde edilen verilere göre madde analizi yapılarak 0.20'nin altındaki sorular atılmıştır. Bu sorular atılırken testte kalan soruların ölçmesi gereken davranışları kapsama durumları göz önünde bulundurulmuştur. 0.40 ve üzerindeki sorular teste alınmıştır. Ayrıca 0.20–0.30 değerinde olan sorularda düzeltmeler yapılarak teste son şekli verilmiştir. Düzeltmeler sonunda; birinci sınıflara uygulanan, 85 sorudan 55 soru, ikinci sınıflarda, 115 sorudan 70 soru ve üçüncü sınıflarda 130 sorudan 80 soru testte yer almak üzere belirlenmiştir. Hazırlanan test çalışma kümesine dönem başında ön test, dönem sonunda son test olarak uygulanmış, böylece öğrencilerin bilgi düzeyleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Öğrencilerin beceri düzeyleri belirlenirken, becerilerin bir ürün üzerinde ön test ile ölçülmesi yada öğrencilerin var olmayan becerilerini bir ürün üzerinde göstermeleri mümkün olmadıktan sonra ön test-son test yerine öğrencilerin beceri düzeylerini ölçmek amacıyla dönem içinde uyguladıkları ürünleri değerlendirmek için “Ürün Değerlendirme Ölçekleri”, her bir ürünün işlemlerini değerlendirmek için “İşlem Değerlendirme Ölçekleri” kullanılmıştır. Bu ölçekler hazırlanırken şu çalışmalar yapılmıştır: Belirtilen dönem içinde öğretim programında yer alan tüm üniteler incelenerek öğrencilerin ilk kez uyguladıkları ürünler belirlenmiştir. Buna göre, birinci sınıflarda bluz, ikinci sınıflarda ceket ve elbise, üçüncü sınıflarda ise pantolon ürünü değerlendirmeye alınmıştır. Belirlenen bu ürünlerin işlemleri analiz edilerek 100 puan üzerinden her bir işlemin ağırlığına göre 2-13 arasında değişen puanlar verilerek ürünler için “Ürün Değerlendirme Ölçekleri” hazırlanmıştır. İşlemlerin puanlanmasında o işlemin yapım zorluğu dikkate alınarak daha çok beceri gerektiren işlemlere daha fazla puan verilmiştir.

İşlem değerlendirme ölçeklerinin hazırlanmasında ise, önce belirtilen ürünlerde yer alan işlemler ve her bir işlemin işlem basamakları analiz edilmiştir. Her bir işlemin basamakları için belirlenen puanlar, yapım zorluğu ve biri diğerine göre daha fazla beceri gerektirme faktörü dikkate alınarak dağıtılmıştır. Böylece “İşlem Değerlendirme Ölçekleri” hazırlanmıştır.

Ürün ve işlem değerlendirme ölçekleri, ilgili kaynaklardan yararlanılarak ve uzman görüşü alınarak araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Hazırlanan bu ölçekler kullanılacak çalışma kümesinde yer alan öğrencilerin becerileri dönem boyunca haftalık ders saatlerinde araştırmacı, uzman ve sınıf öğretmeninden oluşan üç kişilik bir değerlendirme grubu tarafından gözlem yapılarak değerlendirilmiştir. Elde edilen verilerin çözümlenmesinde $\bar{X}$ hesaplanmıştır. Gruplar arasında bilgi ve beceri düzeyleri bakımından anlamlı bir farkın olup olmadığını test etmek amacıyla ilişkili gruplarda t-testi uygulanmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde, öncelikle çalışma grubunda yer alan öğrencilerin kişisel özellikleri incelenmektedir. Daha sonra MAP ve KML'ye devam eden öğrencilerin bilgi ve beceri düzeyleri arasındaki fark ile ilgili bulgular ve yorumlar yer almaktadır.

Araştırmaya katılan MAP öğrencilerinin %56'sı 19-25, %36'sı 26-35, %4'ü 36-45, %4'ü ise 46-55 yaş grubundadır. Buna karşın KML öğrencilerinin %78'inin 14-18, %22'sinin 19-25 yaş grubunda olduğu görülmektedir.

MAP'a devam eden öğrencilerin %16'sının bir işte çalıştığı ve %20'sinin de evli olduğu anlaşılmaktadır. KML'de herhangi bir işte çalışan ve evli öğrenci yoktur.

MAP öğrencilerinden %88'i bulunduğu programa kendi isteği ile, %12'si ise kısmen kendi isteği ile geldiğini belirtmiştir. MAP'daki öğrencilerin çoğunluğunun kendi isteği ile bu programa devam ettikleri söylenebilir. Buna karşın KML'de okuyan öğrencilerden %58'i bu programa kendi isteği ile gelmediğini belirtirken, %17'si kendi isteği ile geldiğini, %25'i ise kısmen kendi isteği ile geldiğini ifade etmiştir.

MAP'da öğrencilerin %64'ü üniversiteye gitmek isterken, %36'sı üniversiteye gitmek istemediğini belirtmiştir. KML'de yer alan öğrencilerden ise %44'ü üniversiteye gitmek isterken, %56'sı üniversiteye gitmek istemediğini ifade etmiştir.

Araştırmanın ikinci alt problemi MAP ve KML öğrencilerinin bilgi düzeyleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığı ile ilgilidir. MAP ve KML öğrencilerinin bilgi düzeyi ön test puanları arasındaki farkın anlamlılığını test etmek için uygulanan t-testi sonuçları Çizelge 1'de verilmiştir.

Çizelge 1. Bilgi Düzeyi Ön Test Puanlarının Karşılaştırılması

Sınıf Düzeyi	Grup	Ölçüm	n	$\bar{X}$	S	Sd	t	p
1	MAP	Ön Test	9	55.44	11.20	19	3.51	.002
	KML		12	41	7.69			
2	MAP	Ön Test	5	57.40	7.40	15	1.22	.243
	KML		12	51.58	9.50			
3	MAP	Ön Test	11	60.55	9.07	21	1.70	.104
	KML		12	54.58	7.74			

Öğrencilerin ön test ortalama puanları arasında MAP öğrencilerinin lehine bir farklılık görülse de sadece birinci sınıflar arasındaki fark anlamlı bulunmuştur [t (19)=3.51, p<.05]. MAP birinci sınıf öğrencilerinin ön test puanlarının ortalaması $\bar{X}$ =55.44 iken, KML birinci sınıf öğrencilerinin ön test puanlarının ortalaması $\bar{X}$ =41'dir. Bu bulgu MAP birinci sınıf öğrencilerinin kız mesleki lisesi birinci sınıf

öğrencilerinden daha fazla ön bilgiye sahip olarak okula başladıklarını göstermektedir.

MAP ve KML öğrencilerinin bilgi düzeyi son test puanları arasındaki farkın anlamlılığını test etmek için uygulanan t-testi sonuçları Çizelge 2’de verilmiştir.

Çizelge 2. Bilgi Düzeyi Son Test Puanlarının Karşılaştırılması

Sınıf Düzeyi	Grup	Ölçüm	n	$\bar{X}$	S	Sd	t	p
1	MAP	Son Test	9	60.22	9.27	19	3.67	.002
	KML		12	45.42	9.05			
2	MAP	Son Test	5	61.80	9.96	15	.89	.388
	KML		12	66.67	10.39			
3	MAP	Son Test	11	65.55	12.98	21	1.37	.186
	KML		12	59	9.92			

Öğrencilerin son test ortalama puanları arasında sadece birinci sınıflarda MAP öğrencilerinin lehine anlamlı bir fark bulunmuştur [$t(19)=3.67$, $p<.05$]. MAP birinci sınıf öğrencilerinin son test puanlarının ortalaması $\bar{X}=60.22$ iken, KML birinci sınıf öğrencilerinin son test puanlarının ortalaması $\bar{X}=45.42$ ’dir. Bu bulgulara göre iki ve üçüncü sınıflarda bulunan öğrencilerin aritmetik ortalamaları arasında anlamlı bir farkın bulunmadığı, sadece birinci sınıfların ortalamaları arasında MAP öğrencilerinin bilgi düzeyinde farkı korudukları söylenebilir.

MAP öğrencilerinin bilgi düzeyi ön test ve son test puanları arasındaki farkın anlamlılığı için yapılan t-testi sonuçları Çizelge 3’te verilmiştir.

Çizelge 3. Bilgi Düzeyi Ön Test-Son Test Puanlarının Karşılaştırılması

Grup	Sınıf Düzeyi	Test	n	$\bar{X}$	S	Sd	t	p
MAP	1	Ön Test	9	55.44	11.20	2.21	2.26	.054
		Son Test		60.22	9.27			
	2	Ön Test	5	57.40	7.40	1.81	2.44	.071
		Son Test		61.80	9.96			
	3	Ön Test	11	60.55	9.07	3.97	1.26	.236
		Son Test		65.54	12.98			

MAP öğrencilerinin ön test ve son test puanlarının ortalamasında bir fark görülse de bu fark yapılan t-testi sonucunda anlamlı bulunmamıştır. Bu durum dönem sonunda öğrencilerin bilgi düzeylerinde anlamlı bir artışın olmadığını göstermektedir.

KML öğrencilerinin bilgi düzeyi ön test ve son test puanları arasındaki farkın anlamlılığı için yapılan t-testi sonuçları Çizelge 4’te yer almaktadır.

Çizelge 4. Bilgi Düzeyi Ön Test-Son Test Puanlarının Karşılaştırılması

Grup	Sınıf Düzeyi	Test	n	$\bar{X}$	S	Sd	t	p
KML	1	Ön Test	12	41	7.49	1.95	2.27	.045
		Son Test		45.42	9.05			
	2	Ön Test	12	51.58	9.50	1.71	8.81	.000
		Son Test		66.67	10.39			
	3	Ön Test	12	54.58	7.74	1.55	2.86	.016
		Son Test		59	9.92			

KML öğrencilerinin ön test-son test ortalama puanları arasında birinci ikinci ve üçüncü sınıfta son test lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Birinci sınıf öğrencilerinin ön test puanlarının ortalaması $\bar{X}=41$ iken son test puanlarının ortalaması $\bar{X}=45.42$ 'ye yükselmiştir [t=2.27, p<.05]. İkinci sınıf öğrencilerinin ön test puanlarının ortalaması $\bar{X}=51.58$ iken son test puanlarının ortalaması $\bar{X}=66.67$ 'ye yükselmiştir [t=8.81, p<.05]. Üçüncü sınıf öğrencilerinin ön test puanlarının ortalaması $\bar{X}=54.58$ iken son test puanlarının ortalaması $\bar{X}=59$ 'a yükselmiştir [t=2.86, p<.05].

Öğrencilerin bilgi düzeyleri karşılaştırıldığında MAP birinci sınıfta bulunan öğrenciler dönem başında KML birinci sınıf öğrencilerine göre daha fazla ön bilgiye sahip iken, diğer sınıflar arasında dönem başındaki ön bilgilerinde bir fark görülmemiştir. Dönem sonunda ise öğrencilerin son test puanlarının ortalamaları karşılaştırıldığında, MAP birinci sınıf öğrencilerinin bu farkı koruduğu görülmüştür. Bu sonuç MAP öğrencilerinin programa KML öğrencilerine göre daha yoğun ön bilgi düzeyi ile gelmiş olmalarından kaynaklanıyor olabilir. MAP öğrencileri yaşlarının yüksek olması nedeniyle öğretime başlayınca kadar çeşitli yaşantılar yoluyla bazı ön bilgiler edinmiş olabilirler. Olgunlaşma bireye yaşla birlikte artan yeterlikler sağladığı gibi, öğrenme fırsatları verildiği taktirde bireyin yeni ve daha karmaşık davranışları kazanması için gerekli olan hazır bulunuşluğu da beraberinde getirmektedir. Bununla birlikte bazı bireylerin sadece olgunlaşma düzeyi değil, aynı zamanda bireyin önceki öğrenmeleri, ilgileri, tutumları, güdülenmişlik düzeyi ve yetenekleri de gelişmektedir (Gibson ve Vinegradoss, 1986; Senemoğlu, 1998). MAP'daki öğrencilerin çeşitli kurslara katılarak ya da özel ilgileri nedeniyle diğer gruba göre daha fazla ön bilgilere sahip oldukları düşünülebilir. Bir başka açıdan bakıldığında MAP öğrencileri zamanında okuma fırsatı bulamamış ya da öğrenimlerini yarıda bırakmak durumunda kalmış bireylerden oluşmaktadır (Tekler, 1996). Bu program ile eğitimlerini devam ettirme imkanı yakalayan bireylerin daha istekli ve bilinçli olabilecekle-ri düşünülebilir.

Ayrıca grup içinde öğrencilerin bilgi düzeyindeki artışı belirlemek amacıyla ön test-son test arasındaki farka bakıldığında, MAP öğrencilerinde bilgi düzeyindeki artış anlamlı bulunmamıştır. KML'de ise her üç sınıfta bilgi düzeyinde anlamlı bir artış bulunurken özellikle ikinci sınıflarda oldukça fazla bir artışın olduğu görülmüştür.

Araştırmanın üçüncü alt problemi MAP ve KML öğrencilerinin beceri düzeyleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığı ile ilgilidir. MAP ve KML öğrencilerinin beceri düzeyi puanlarının arasındaki farkın anlamlılığı için yapılan t-testi sonuçları Çizelge 5'te verilmiştir.

Çizelge 5. Beceri Düzeyi Puanlarının Karşılaştırılması ve t-Testi Sonuçları

Sınıf Düzeyi	Ürün	Grup	n	$\bar{X}$	S	Sd	t	p
1	Bluz	MAP	9	60.22	9.27	19	3.67	.002
		KML	12	45.42	9.05			
2	Ceket	MAP	5	61.80	9.96	15.80	.89	.388
		KML	12	66.67	10.39			
3	Pantolon	MAP	11	77.40	15.68	15	.73	.476
		KML	12	70.83	17.30			
3	Pantolon	MAP	11	87.45	11.51	21	2.64	.015
		KML	12	75.42	10.33			

MAP ve KML öğrencilerinin beceri puanları ortalamalarına bakıldığında; birinci ve üçüncü sınıflar arasında MAP öğrencileri lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. MAP'da birinci sınıf öğrencilerinin bluz ürününde beceri puanlarının ortalaması $\bar{X}=60.22$ iken KML'de bu puanların ortalaması $\bar{X}=45.42$ 'dir [$t=3.67$, $p<.05$]. MAP'da üçüncü sınıf öğrencilerinin pantolon ürününde beceri puanlarının ortalaması $\bar{X}=87.45$ iken, KML öğrencilerinin ortalaması $\bar{X}=75.42$ 'dir [$t=2.64$, $p<.05$]. İkinci sınıflarda ise iki grup arasında beceri puanları ortalamalarında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu durum çeşitli şekillerde yorumlanabilir. Çalışma kümesinde yer alan öğrencilerin yaş dağılımlarına bakıldığında MAP öğrencilerinin çoğunluğu 19-25 yaş grubunda, KML öğrencileri ise örgün eğitim yaş grubunu kapsayan 14-18 yaş grubundadır. KML öğrencilerinin içinde bulunduğu yaş döneminin özelliğine bakıldığında öğrencilerin ergenlik dönemi içinde buldukları görülmektedir. Ergenlik dönemi 12-18 yaş dönemini kapsamakla birlikte iskelet sisteminde hızlı değişimin meydana geldiği bir dönemdir. Vücudun çeşitli organlarındaki hızlı değişim, ergenin vücut koordinasyonunu sağlayamamasına neden olabilmektedir. Özellikle psikomotor davranışlarda bir acemilik gözlenebilir. Psikomotor davranış, bir işin yapılması sırasında kullanılan, bilinçli zihinsel etkinliğin yönlendirdiği koordineli kas etkinlikleridir. Bu evrede psikomotor davranışlarda acemilik gözlenmesi, daha sonra uyumun sağlanması ile zihin ve kas koordinasyonu düzelmektedir. (Klausmeiler, 1985; Slavin, 1989; Gibson ve Chandler, 1988; Senemoğlu, 1997). Bu yaş grubunda olan KML öğrencilerinin, belirli bir olgunluğa erişmiş olan MAP öğrencilerinden psikomotor davranışlarda da daha düşük puanlar almış olmaları ergenlik döneminin etkilerine bağlanabilir. Ayrıca psikomotor davranışlar, sadece kasları koordineli olarak kullanmayı değil, beceri ile ilgili sözel bilgiyi, stratejiyi ve beceriyi yapmaktan hoşlanmayı gerektirir (Senemoğlu, 1997). Buna göre kendi isteği ile programa gelen MAP öğrencilerinin becerilerden hoşlandığı, kendi isteği

ile programa gelmeyen KML öğrencilerinin becerileri yapmaktan hoşlanmadığı düşünülebilir. Daha öncede belirtildiği gibi, öğrenme ile ilgili olumlu ya da olumsuz tutumlar öğrenme düzeyini etkilemektedir.

TARTIŞMA

MAP ile KML öğrencilerinin başarılarını karşılaştırmak amacıyla yapılan araştırmada öğrenciler bilgi düzeyleri bakımından karşılaştırıldığında, MAP birinci sınıf öğrencilerinin KML'deki öğrencilere göre giriş düzeylerinin daha yüksek olduğu, son testte bu farkı korudukları, ikinci ve üçüncü sınıflarda anlamlı bir farkın görülmediği belirlenmiştir. Öğrencilerin beceri düzeyleri karşılaştırıldığında birinci ve üçüncü sınıflar arasında MAP öğrencileri lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. İkinci sınıflar arasında ise beceri düzeyleri bakımından anlamlı bir farkın bulunmadığı belirlenmiştir.

Buna göre MAP iş hayatının ihtiyacı olan becerili elemanın yetiştirilmesinde önemli katkılar sağlamaktadır. Ancak MAP'nın mesleğin bilgileri açısından çok önemli gelişme sağlamadığı görülmüştür. Bu düzeyde gelişmenin sağlanması için uygun yöntem ve teknikler uygulanması ve içeriğin uygun biçimde düzenlenmesi gerekir. MAP Türkiye koşullarında nüfusun hızla arttığı düşünüldüğünde becerili teknik elemanın yetiştirilmesinde önemli bir seçenek sunmaktadır. Bu nedenle bu programda aksayan yönlerin iyileştirilerek uygulanması eğitim açısından önemli bir katkı sağlayacaktır.

Gerek örgün gerekse açıköğretim programında becerilerdeki gelişmenin bilgilerdeki gelişmeye göre ön plana çıkmasının önemli bir nedeni, mesleki eğitim kurumlarında mesleki becerilerin bilgilerden daha fazla önemsenmesidir. Oysaki mesleki eğitim bireye meslekle ilgili bilgi, beceri, tavır, tutum ve alışkanlıklar kazandıran bir süreçtir. Mesleğin eğitimi yapılırken bu üç boyutla ilgili davranışların aynı derecede önemsenmesi gerekmektedir. MAP'da uygulanan eğitim sürecinde öğrencilere meslekleriyle ilgili bilgi, beceri ve iş alışkanlıkları boyutları ile ilgili davranışlara yeterince önem verilmeli ve uygun yöntem ve tekniklerle öğretilmesi sağlanmalıdır. İlköğretim programında öğrencilerin mesleklerle ilgili olarak ilgi, istek ve yetenek konusunda bilinçlendirme ve yönlendirme etkinliklerine ağırlık verilmesi, meslekleri tanımalarına fırsat verecek etkinliklerin uygulanması sağlanabilir. Mesleklere yönelik eğitim veren programların çeşitli iletişim araçları ile tanıtımı sağlanabilir. Tanıtımı sağlanan mesleklere gerçekten ilgi duyan, bu alanda yeteneği olan öğrencilerin gelmesi teşvik edilebilir. Bundan sonra yapılacak çalışmalarda giyim bölümü öğrencilerinden farklı olarak diğer bölümlerde de öğrenci başarıları araştırılabilir. Öğrencilerin becerilerini inceleyen, süreç değerlendirmelerini içeren çalışmalara ağırlık verilebilir.

KAYNAKLAR

- Alkan, C. (1996). *Eğitim teknolojisi*. Ankara: Atilla Kitabevi.
- Alkan, C.(1999). Eğitim teknolojisi ve uzaktan eğitimin kavramsal boyutları. *Uzaktan Eğitim Dergisi*, s,7. Ankara: Uzaktan Eğitim Vakfı Yayınları.
- Alkan, C., Deryakulu, D. ve Şimşek, N. (1995). *Eğitim teknolojisine giriş: Disiplin, süreç, ürün*. Ankara: Önder Matbaacılık.
- Büyüköztürk, Ş. (2002). *Sosyal bilimlerde veri analiz el kitabı*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- DPT (1995). *VII.Beş yıllık kalkınma planı*. Ankara: Devlet Planlama Teşkilatı Yayınları.
- Karaağaçlı, M. (1998). Mesleki açıköğretim programında performans değerlendirme. *Türkiye İkinci Uluslararası Uzaktan Eğitim Sempozyumu Bildiriler Kitabı*. Ankara: Uzaktan Eğitim Vakfı Yayınları: 449.
- Karasar, N. (1998). *Araştırmalarda rapor hazırlama*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- MEB (1999). *Açıköğretim lisesi 1999-2000 öğrenci kayıt kılavuzu*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı EĞİTEK Genel Müdürlüğü.
- MEB (1999). *Açıköğretim lisesi bülteni*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı EĞİTEK Genel Müdürlüğü.
- MEB (1990). *KML eğitim öğretim programı*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Senemoğlu, N.(1997). *Gelişim öğrenme ve öğretim: Kuramdan uygulamaya*. Ankara: Ertem Matbaası.
- Teker, N.(1990). Uzaktan eğitim teknolojisinin eğitimde niteliği yükseltmede kullanılması. *Eğitimde Arayışlar I. Kongresi Eğitimde Nitelik Geliştirme*. İstanbul: Özel Kültür Okulları Eğitim-Araştırma- Geliştirme Merkezi: 613.
- TÜBİTAK (1997). Dört duvarın dışında bir okul: Açıköğretim Lisesi. *Bilim ve Teknik Dergisi*, 67: 358.